

Justitieutskottets betänkande 2023/24:JuU15

Terrorism

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om terrorism. Motionsyrkandena handlar bl.a. om en nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism och om utvisning.

I betänkandet finns två reservationer (S, SD).

Behandlade förslag

Cirka 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	5
Nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism	5
Utvisning i rikets intresse m.m.	10
Motioner som bereds förenklat.....	12
Reservationer	14
1. Nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism, punkt 1 (S).....	14
2. Utvisning i rikets intresse m.m., punkt 2 (SD)	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	16
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism

Riksdagen avslår motion

2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 79.

Reservation 1 (S)

2. Utvisning i rikets intresse m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 och

2023/24:485 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 2 (SD)

3. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 8 februari 2024

På justitieutskottets vägnar

Richard Jomshof

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Richard Jomshof (SD), Louise Meijer (M), Annika Strandhäll (S), Adam Marttinen (SD), Petter Löberg (S), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Charlotte Nordström (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson Garpvall (SD), Rasmus Ling (MP), Sanna Backeskog (S), Lars Isacson (S) och Martin Melin (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 23 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24. Motionsyrkandena rör terrorism och handlar bl.a. om en nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism och om utvisning. Yrkandena finns i bilaga 1. Av dessa behandlas 20 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Dessa yrkanden finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism.

Jämför reservation 1 (S).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 79 begärs ett tillkännagivande om behovet av en nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism.

Bakgrund

En ny samlad nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism

Den 4 januari 2024 fattade regeringen beslut om en ny samlad nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism (skr. 2023/24:56). Strategin ersätter de tidigare strategierna Förebygga, förhindra och försvåra – den svenska strategin mot terrorism (skr. 2014/15:146) och Åtgärder för att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism (skr. 2014/15:144).

Syftet med strategin är att ge en långsiktig inriktning av arbetet i Sverige lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Strategin delas in i fyra strategiska områden: förebygga våldsbejakande extremism och terrorism, förhindra terroristattentat och andra ideologiskt motiverade brott, skydda människor och samhällets funktioner samt hantera situationen under och efter ett attentat. Dessa områden täcker in de samhällsaktörer som gör insatser för att förhindra brottslighet kopplad till våldsbejakande extremism och terrorism, och om sådana brott ändå inträffar, för att kunna hantera konsekvenserna av dessa. Områdena syftar därför till att, på samma sätt som tidigare, beskriva olika aktörers roller och ansvar och därmed till att utgöra en vägledning för arbetet i sin helhet. Indelningen syftar även till att underlätta uppföljning av insatser.

Regeringen avser att löpande följa arbetet inom varje strategiskt område och återkomma till riksdagen med en samlad redovisning av hur myndigheternas olika verksamheter och uppdrag bidrar till målsättningarna i strategin.

Myndighetssamverkan mot terrorism

Säkerhetspolisen har ansvaret för terrorbekämpning i Sverige. Det terrorbekämpande arbetet består i att förebygga och förhindra att terrorattentat och annan terrorrelaterad brottslighet begås i landet och att utreda och beivra sådan brottslighet.

Säkerhetspolisen samarbetar med flera andra myndigheter och deltar i ett omfattande internationellt samarbete där länder delger varandra information för att förebygga terrorattentat. Nationellt samverkar Säkerhetspolisen med t.ex. Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och Försvarets radioanstalt. Säkerhetspolisen har även ett nära samarbete med Polismyndigheten.

Ett viktigt samarbetsforum är Samverkansrådet mot terrorism. Samverkansrådet är ett nätverk med 15 myndigheter som syftar till att på nationell nivå förbättra samordningen och effektivisera arbetet mot terrorism och våldsbejakande extremism. Rådet har inte någon egen juridisk status eller något formellt uppdrag, men har ett uttalat stöd från regeringen. I rådet deltar förutom brottsbekämpande myndigheter bl.a. Försvarets radioanstalt, Migrationsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Säkerhetspolischefen är sammankallande i rådet. Vid möten i rådet sker strategisk samverkan främst genom att aktörerna delar med sig av hotbilda-bedömningar och annan kunskap och erfarenheter.

En viktig samarbetspartner för Samverkansrådet är Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT). NCT är en permanent arbetsgrupp med personal från Försvarets radioanstalt, Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och Säkerhetspolisen. NCT:s huvuduppgift är att göra strategiska bedömningar av terrorhotet i och mot Sverige och svenska intressen. Det innebär att NCT analyserar händelser, trender och omständigheter som påverkar terrorhotet på kort och lång sikt.

I budgetpropositionen för 2024 anges att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen under året har fördjupat sitt samarbete som tar sikte på åtgärder mot tongivande individer inom de våldsbejakande extremistmiljöerna som är brottsaktiva, rekryterar eller finansierar (prop. 2023/24:1 utg.omr. 4 s. 29). Under 2022 skapade Polismyndigheten två nya interna utbildningar, främst avsedda för lokalpolisområdenas kommun- och områdespoliser. Kursinnehållet rör bl.a. samverkan med andra myndigheter. I syfte att stärka det förebyggande arbetet mot skolattacker ingår Polismyndigheten sedan 2022 i en aktörsgemensam arbetsgrupp tillsammans med Statens skolverk, Statens skolinspektion och Socialstyrelsen. Gruppen är skapad av Center mot våldsbejakande extremism och ska ta fram rekommendationer om aktörssamverkan vid oro för en elev eller vid en allvarlig händelse som uppstår på en skola.

Center mot våldsbejakande extremism

Center mot våldsbejakande extremism (CVE) inrättades den 1 januari 2018 vid Brottsförebyggande rådet (Brå). Centret har fyra huvudsakliga uppgifter, nämligen att från kriminalpolitiska utgångspunkter stärka och utveckla det

förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism genom att främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå, verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet, ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism och samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik. CVE ska samverka med relevanta nationella, regionala och lokala aktörer som arbetar med att förebygga våldsbejakande extremism.

I budgetpropositionen för 2024 anges att CVE snabbt kan erbjuda kommuner stöd genom ett mobilt stödteam och en stödfunktion i form av en telefon för yrkesverksamma (prop. 2023/24:1 utg.omr. 4 s. 29). CVE har under året gett stöd till de kommuner som tagit emot kvinnor och barn som återvänt från nordöstra Syrien. Insatserna syftar till att förebygga fortsatt radikaliserings och att återanpassa såväl barn som vuxna, oavsett om de vuxna varit eller är föremål för juridiska åtgärder. Utöver detta har CVE gett stöd till kommuner i ärenden som rör hot som riktas mot skolan. I de flesta fall kommer dessa hot från unga personer som har radikaliserats online via olika digitala forum. Det finns nu ett metodstöd som CVE har utvecklat för att hantera och utreda oro för våldsbejakande extremism. Metodstödet riktar sig framför allt till personal inom socialtjänsten men kan också användas av andra aktörer. På uppdrag av regeringen ska CVE utveckla metodstödet så att det även kan användas av personal inom skolväsendet.

Vidare anges att CVE under året har anordnat två grundutbildningar för yrkesverksamma inom myndigheter och inom kommuner, samt webbseminarier och konferenser. Tillsammans med Jämställhetsmyndigheten har CVE tagit fram studien Män, maskulinitet och våldsbejakande extremism. Studien kommer att användas av CVE i stödet till kommuner för att utveckla förebyggande insatser, bl.a. om våldsbejakande islamistisk extremism och hedersrelaterat våld och förtryck. På uppdrag av CVE har Försvarshögskolan tagit fram rapporten Webbpolis, gaming och kontranarrativ – digitalt förebyggande arbete mot extremism och våldsbejakande extremism. I studien analyseras 15 nätbaserade insatser som har utvecklats i olika länder och hur dessa insatser används för att förebygga extremism. Studien lyfter bl.a. fram exempel på polisens och socialtjänstens arbete på nätet som visar att det är viktigt för dessa aktörer att etablera en dynamisk online-närvaro i det dagliga arbetet och i detta skilja på vem som gör vad i det tidigt förebyggande arbetet och i insatser till individer som identifierats som en risk.

Pågående arbete

Uppdrag att utveckla och intensifiera arbetet mot terrorism för att stärka Sveriges säkerhet

Regeringen gav den 27 juli 2023 flera myndigheter i uppdrag att utveckla och intensifiera arbetet mot terrorism. Enligt uppdraget ska de myndigheter som ingår i Samverkansrådet mot terrorism, mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget, intensifiera sin samverkan för att stärka Sveriges förmåga att förebygga, förhindra och försvåra terrorism och våldsbejakande extremism.

Säkerhetspolisen får i uppdrag att samordna en långsiktig utveckling av arbetet mot terrorism inom ramen för den verksamhet som bedrivs i Samverkansrådet mot terrorism. I uppdraget ingår även att Säkerhetspolisen, i samråd med övriga myndigheter, överväger och avgör vilka myndigheter som ska ingå i rådet.

Utifrån de erfarenheter som har vunnits i andra myndighetssamarbeten ska de myndigheter som i nuläget har ett mer operativt samarbete, dvs. Säkerhetspolisen, Polismyndigheten, Försvarets radioanstalt och Försvarmakten, vidta åtgärder för att förstärka sitt operativa samarbete för att bekämpa terrorism och därigenom stärka de brottsbekämpande myndigheternas arbete med att agera mot individer som bedöms utgöra ett terrorhot.

Säkerhetspolisen ska, i samverkan med övriga myndigheter, redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 september 2024, den 1 september 2025 och den 1 september 2026.

Uppdrag om förstärkt nationell samverkan och samordning för att förebygga radikaliserings och våldsbejakande extremism

Den 24 augusti 2023 gav regeringen Brå i uppdrag att stärka samverkan mellan nationella myndigheter och mellan myndigheter och andra relevanta aktörer, i syfte att förebygga radikaliserings och spridningen av våldsbejakande extremism. Uppdragets fokus är på dialog och trygghetsskapande åtgärder. I uppdraget ingår att utveckla samordningen mellan den nationella, regionala och lokala nivån. I uppdraget ingår också att stärka och utveckla myndigheternas dialog med trossamfundet och andra aktörer i det civila samhället. Uppdraget ska genomföras inom ramen för verksamheten vid Center mot våldsbejakande extremism.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för stöd till trossamfund, Myndigheten för psykologiskt försvar, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Säkerhetspolisen. Dialog ska föras med trossamfund och andra relevanta aktörer, t.ex. med föreningar och organisationer i det civila samhället och med Sveriges Kommuner och Regioner.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 29 augusti 2024.

Uppdrag att vidta åtgärder för att införliva den nya strategin mot våldsbejakande extremism och terrorism i myndigheternas verksamheter

Regeringen gav den 4 januari 2024 Brå genom Center mot våldsbejakande extremism, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen i uppdrag att vidta åtgärder för att införliva den nya strategin mot våldsbejakande extremism och terrorism i sina respektive verksamheter. Regeringen vill på så sätt säkerställa att myndigheternas arbete kommer att bedrivas i linje med de inriktningar av det fortsatta arbetet som strategin anger. Även om de fyra myndigheterna har olika uppgifter och ansvarsområden behöver strategins områden enligt regeringen hanteras som en helhet för att arbetet ska kunna bli framgångsrikt. Detta gäller särskilt i myndigheternas stöd till kommuner för åtgärder inom strategins olika områden.

Myndigheterna ska under genomförandet av uppdraget samverka med varandra och med andra för uppdraget centrala aktörer inom de fyra områden som anges i strategin, bl.a. inom ramen för Samverkansrådet mot terrorism och i andra för uppdraget relevanta samverkansforum och nätverk. Myndigheterna ska i utvecklingen av stödet till kommuner ha dialog med Sveriges Kommuner och Regioner.

Myndigheterna ska senast den 20 februari 2025 lämna var sin delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Justitiedepartementet och Försvarsdepartementet). Delredovisningen ska innehålla en beskrivning av hur arbetet med att införliva strategin fortlöper inom respektive myndighet. Myndigheterna ska vid delredovisningen även uppmärksamma regeringen på nya utmaningar, om det finns behov av nya åtgärder samt eventuella hinder för samverkan och andra omständigheter som hindrar att arbetet bedrivs effektivt. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 september 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen nyligen har tagit fram en ny samlad nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism och gett flera myndigheter i uppdrag att vidta åtgärder för att införliva den nya strategin i sina verksamheter. Som framgår ovan har regeringen också fattat beslut om olika myndighetsuppdrag för att utveckla och intensifiera arbetet mot terrorism och våldsbejakande extremism och stärka samverkan mellan myndigheter och olika aktörer på området. Mot den bakgrunden finns det enligt utskottets uppfattning inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2023/24:2640 (S) yrkande 79 om en nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism. Motionsyrkandet avstyrks.

Utvisning i rikets intresse m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att återinföra en möjlighet till utvisning i rikets intresse och om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med olovlig underrättelseverksamhet.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 anføres att en möjlighet till utvisning i rikets intresse tidigare har funnits i svensk utlänningslagstiftning och att en sådan möjlighet bör utredas och återinföras.

I kommittémotion 2023/24:485 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 efterfrågas en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med olovlig underrättelseverksamhet.

Bakgrund

Utlänningsärenden med säkerhetsaspekter

De grundläggande bestämmelserna om utlänningars rätt att vistas i Sverige och om avvísning och utvisning av utlänningar finns i utlänningslagen (2005:716). Den lagen innehåller även en rad andra regler om utlänningars inresa och vistelse här i landet. I utlänningslagen finns också bestämmelser om kontroll- och tvångsåtgärder som får vidtas mot utlänningar.

Utlänningslagen innehåller vidare särskilda bestämmelser om hur vissa ärenden med säkerhetsaspekter, s.k. säkerhetsärenden, ska hanteras. Säkerhetsärenden enligt utlänningslagen är ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar en viss utgång, t.ex. att en utlänning ska avvisas eller utvisas eller att en utlännings ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska avslås eller att ett sådant tillstånd ska återkallas (1 kap. 7 § första stycket).

Vid sidan av utlänningslagen finns lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar som reglerar de mer kvalificerade säkerhetsärendena. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2022 och ersätter lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. En utlänning får enligt lagen utvisas ur Sverige om utlänningen med hänsyn till vad som är känt om hans eller hennes tidigare verksamhet och övriga omständigheter kan antas komma att begå eller på annat sätt medverka till ett brott enligt terroristbrottslagen (2022:666) eller om utlänningen kan utgöra ett allvarligt hot mot Sveriges säkerhet (2 kap. 1 §). En ansökan om utvisning ska ges in av Säkerhetspolisen till Migrationsverket som beslutar i frågan (2 kap. 2 §). Migrationsverkets beslut kan överklagas till regeringen. Om Polismyndigheten eller Migrationsverket har anledning att

anta att förutsättningarna för ett beslut om utvisning är uppfyllda ska myndigheterna skyndsamt anmäla det till Säkerhetspolisen (2 kap. 3 §).

Olovlig underrättelseverksamhet

Straffbestämmelser om olovlig underrättelseverksamhet mot Sverige, mot främmande makt och mot person (s.k. flyktingspionage) finns i 19 kap. 10–10 b §§ brottsbalken. För olovlig underrättelseverksamhet mot Sverige döms den som, för att gå en främmande makt eller motsvarande tillhanda, hemligen eller med användande av svikliga medel antingen bedriver verksamhet vars syfte är anskaffande av uppgifter om förhållanden vars uppenbarande för en främmande makt eller motsvarande kan medföra men för Sveriges säkerhet eller medverkar till sådan verksamhet mer än tillfälligt. Straffet är fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Av 7 kap. 3 § första stycket 3 utlänningslagen följer att ett uppehållstillstånd för en utlänning som har rest in i Sverige får återkallas om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land. Vid bedömningen av om uppehållstillståndet ska återkallas ska hänsyn tas till den anknytning som utlänningen har till Sverige och till om andra skäl talar mot att tillståndet återkallas (7 kap. 4 §).

Bestämmelser om utvisning på grund av brott finns i 8 a kap. utlänningslagen.

Äldre bestämmelser om utvisning i statens intresse

Bestämmelser om s.k. politisk utvisning har funnits i svensk utlänningslagstiftning sedan 1914 års utvisningslag. Fram till 1976 fick sådan utvisning användas när detta bedömdes ”påkallat av hänsyn till rikets säkerhet eller eljest i statens intresse”. Efter förslag i proposition 1975/76:18 togs det senare rekvisitet bort. Utvisning fick därefter ske endast när det behövdes av hänsyn till rikets säkerhet. I samband med att 1991 års lag om särskild utlänningskontroll infördes gjordes en hänvisning i 1989 års utlänningslag (4 kap. 11 §) till den lagen med angivande av att utvisning kunde ske inte bara av hänsyn till rikets säkerhet utan också på grund av befarad brottslighet som innefattade våld, hot eller tvång för politiska syften.

Den 1 juli 2003 infördes lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. I lagen definierades vad som utgör terroristbrott. Det tidigare begreppet våld, hot eller tvång för politiska syften som användes i 1991 års lag om särskild utlänningskontroll och i annan lagstiftning utmönstrades. I stället hänvisades till befarad brottslighet enligt lagen om straff för terroristbrott. Den lagen ersattes den 1 juli 2022 av terroristbrottslagen. Som framgår ovan finns bestämmelser om utvisning på grund av befarad brottslighet enligt terroristbrottslagen och av hänsyn till Sveriges säkerhet numera i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Pågående arbete

För att regelverket för ärenden med säkerhetsaspekter ska bli mer ändamålsenligt föreslår regeringen i proposition 2023/24:36 bl.a. följande ändringar i utlänningslagen:

- Ett främlingspass ska kunna återkallas av säkerhetsskäl.
- Ärenden där Säkerhetspolisen förordar att en utlänning inte ska beviljas främlingspass eller att en utlännings främlingspass ska återkallas ska utgöra säkerhetsärenden enligt utlänningslagen.
- Det ska vara möjligt att i vissa fall återkalla ett uppehållstillstånd om det kan antas att utlänningen kommer att bedriva statsstyrt företagsspioneri eller verksamhet med koppling till terrorism.

Lagändringarna träder i kraft den 1 mars 2024 (bet. 2023/24:SfU8, rskr. 2023/24:121).

Tidigare riksdagsbehandling

Ett motionsyrkande om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med olovlig underättelseverksamhet behandlades av utskottet i betänkande 2022/23:JuU16. Utskottet anförde att det inte hade framkommit något som gav anledning för riksdagen att ta initiativ till en sådan översyn och avstyrkte motionsyrkandet (s. 38). Riksdagen följde utskottets förslag (prot. 2022/23:106).

Utskottets ställningstagande

Det har enligt utskottet inte framkommit något som ger anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som föreslås i motion 2023/24:397 (SD) yrkande 1 om att återinföra en möjlighet till utvisning i rikets intresse. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandet.

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt ett motionsyrkande om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med olovlig underättelseverksamhet. Utskottet ser inte heller nu något skäl att ställa sig bakom ett sådant tillkännagivande och avstyrker därför motion 2023/24:485 (SD) yrkande 4.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 20 motionsyrkanden med olika förslag som har behandlats och avslagits tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkande 2022/23:JuU16. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av det nämnda betänkandet.

Reservationer

1. Nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism, punkt 1 (S)

av Annika Strandhäll (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Sanna Backeskog (S) och Lars Isacsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 79.

Ställningstagande

Terrorism och våldsbejakande extremism fortsätter att vara ett överhängande hot mot vårt land och vårt sätt att leva. Sverige har efter sommaren 2023 gått från att betraktas som ett legitimt mål för terrorattentat till att betraktas som ett prioriterat mål. I en tid när Sverige för varje dag blir farligare och fattigare krävs handlingskraft för att öka svensk säkerhet. Tydliga straffskärpningar, åtgärder mot extremismen på nätet och fler poliser med de allra bästa verktygen som går att få är avgörande i kampen, men samtidigt krävs mer. Vi måste också klara av att angripa roten till hatet, hotet mot demokratin och den minskande samhällsgemenskapen och tilliten. När den svenska nynazismen växte sig stark på 1990-talet bemöttes det med hela samhällets samlade kraft. Polis och underrättelsetjänst agerade, men dessutom togs ett antal andra initiativ av såväl regeringen som civilsamhället. Det är dags för en ny sådan nationell samling mot extremismen och för demokratin och tilliten i vårt land.

2. Utvisning i rikets intresse m.m., punkt 2 (SD)

av Richard Jomshof (SD), Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Pontus Andersson Garpvall (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 och
2023/24:485 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Anledningen till att möjligheten att utvisa en utlänning med hänsyn till rikets intresse avskaffades 1976 var bl.a. att bestämmelsen inte hade använts under de senaste två decennierna och att ”något egentligt behov under nuvarande förhållanden” inte ansågs föreligga.

Sverige befinner sig i dag i en kraftigt förändrad situation, både inom riket och internationellt. Ett fullskaligt krig pågår i vårt närområde och Sveriges relationer till främmande makter är av större vikt för politiken än på decennier samtidigt som vårt land slits sönder av ständiga bombdåd, skjutningar och etnisk segregering. Under dessa omständigheter framstår det som orimligt att Sveriges regering står helt utan möjlighet att utvisa en utlänning som uppenbarligen utgör en fara för Sverige, så länge den inte är tydligt och direkt kopplad till våld, i princip terrorism. Precis som för över ett sekel sedan, när de äldre bestämmelserna infördes, kan en handling som förefaller oskyldig under normala omständigheter i stället vara vådlig för Sverige givet de svåra omständigheter som vårt land befinner sig i. Det bör också betonas att denna typ av utvisningsgrund är relativt vanlig bland etablerade liberala demokratier.

För det fall att rikets intresse kräver att en utlänning avlägsnas härifrån, eller vägras inresa, bör alltså Sveriges regering i enskilda fall kunna fatta ett sådant beslut. En sådan möjlighet bör därför utredas och återinföras.

Mot bakgrund av uppgifter i Säkerhetspolisens årsböcker om andra länders underrättelseinhämtning i Sverige behövs också en översyn av möjligheterna att identifiera och utvisa personer som sysslar med olovlig underrättelseverksamhet i landet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra utvisning i rikets intresse och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:453 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot deltagande i, och samröre med, våldsbejakande organisationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering av personer som sympatiserar med terrororganisationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot terrorpropaganda och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot rättfärdigande av terrorhandlingar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:485 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med underrättelseverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:712 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en nationellt beslutad lista över terrororganisationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge polisen åtkomst till hälso- och sjukvårdsuppgifter i de fall det kan handla om krigs- eller terrorbrott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett utökat arbete med att jaga terrorister och krigsförbrytare och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rådande lagstiftning kring krigsförbrytelser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en haverikommission när Sverige drabbas av terrorattentat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att omhänderta alla som visat sig ha befunnit sig i områden kontrollerade av terrorister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2156 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett regelverk kan se ut som medför indragen rätt till svenskt stöd vid aktivt deltagande i krig utan att vara utsänd på uppdrag av Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2450 av Emma Berginger m.fl. (MP):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att Säkerhetspolisen har resurser och får ta del av verktyg som krävs för att förhindra terrorism och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att terrororganisationer ska kunna förbjudas eller på annat sätt begränsas och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka relevanta myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet inom Centrum mot våldsbejakande extremism och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda ett nationellt program för att underlätta avhopp från extremist rörelser och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om terrorbekämpning inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2522 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Muslimska brödraskapets etablering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Muslimska brödraskapets kopplingar till terrorism och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2640 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av nationell samling mot våldsbejakande extremism och terrorism och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

171. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge polisen möjlighet att samarbeta bättre med utländska myndigheter för att bekämpa terrorism och brottslighet över landsgränserna och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
3. Motioner som bereds förenklat		
2023/24:453	Richard Jomshof m.fl. (SD)	1–4
2023/24:712	Markus Wiechel (SD)	1–6
2023/24:2156	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2023/24:2450	Emma Berginger m.fl. (MP)	39–43
2023/24:2484	Ulrika Liljeberg m.fl. (C)	49
2023/24:2522	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1 och 2
2023/24:2669	Märta Stenevi m.fl. (MP)	171